

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ในยุคปฏิรูปการศึกษาตามความคิดเห็นของ
นักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา

THE CHARACTERISTIC OF AGRICULTURAL TEACHERS IN EDUCATION
REFORM BY THE STUDENTS' OPINIONS IN CHACHOENSAO COLLEGE
OF AGRICULTURAL AND TECHNOLOGY

โดย

นายภิรมย์ ศรีเสมอ

รศ.
ว 545ค
2546

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน **51339**.....

วัน,เดือน,ปี - 9 ก.ค. 2547

11/7/2547
b.....
i.....

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร - การผลิตพืช

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ

ปีการศึกษา 2546

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ

ปีการศึกษา 2546

ชื่อเรื่อง คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียน
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา

The Characteristic of Agricultural Teachers in Education Reform by The Students'
Opinions in Chachoengsao College of Agricultural and Technology

ชื่อ - สกุล นายภิรมย์ ศรีเสมอ

สาขาวิชา เทคโนโลยีการเกษตร - การผลิตพืช

ภาควิชา วิศวกรรมเกษตร

คณะ วิศวกรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันทนีย์ โชติสกุล

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา ประชากรในการวิจัย คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 154 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ในยุคปฏิรูปการศึกษา เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับคืนจำนวน 144 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.50 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าคะแนนเฉลี่ย และแปลผลตามเกณฑ์ประเมินผล ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยาปีการศึกษา 2546 จำนวน 144 คน ประมาณครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย มากกว่าครึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 15-17 ปี อาชีพของบิดา-มารดา เกือบครึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ส่วนรายได้ของบิดา-มารดา (ต่อปี) เกือบครึ่งอยู่ระหว่าง 10,001 - 30,000 บาท / ปี เหตุผลที่เลือกเรียนวิชาชีพ

เกษตรกรรม คือ มีความสนใจในสาขาวิชาเกษตรกรรมอยู่แล้ว สำหรับความต้องการเมื่อสำเร็จการศึกษา เกือบครึ่งต้องการศึกษาต่อที่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระยอง ส่วนสาขาวิชาที่ต้องการศึกษา คือ สาขาวิชาพืชศาสตร์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา มีดังนี้

ด้านการสอน พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ มี 3 รายการที่น่าสนใจ คือ 1) มีความตั้งใจในการสอนและรักการสอน 2) มีการวางแผนและเตรียมการสอนก่อนทุกครั้ง 3) กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนปฏิบัติ และกระทำจริงโดยค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

ด้านวิชาการ พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็น ในระดับมากทุกรายการ มี 3 รายการที่น่าสนใจ คือ 1) มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล 2) มีเพิ่มสะสมงานของครูและเพิ่มสะสมการสอน 3) มีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ด้านบุคลิกภาพ พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ มี 3 รายการที่น่าสนใจ คือ 1) มีสุขภาพดี ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง 2) มีอารมณ์ขัน ชี้มเข็มแจ่มใส 3) การแต่งกายเหมาะสมกับสถานที่และโอกาส

ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ มี 3 รายการที่น่าสนใจ คือ 1) วางตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ 2) มีอัธยาศัยไมตรีกับคนทั่วไป 3) ให้ความสนใจ และเป็นกันเองกับผู้เรียน

ด้านคุณธรรมและความประพฤติ พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ มี 3 รายการที่น่าสนใจ คือ 1) มีความซื่อสัตย์ สุจริต 2) มีความขยันและอดทน 3) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

ด้านการอบรม แนะนำ และการปกครอง พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ มี 3 รายการที่น่าสนใจ คือ 1) อบรมให้ศิษย์เป็นพลเมืองที่ดี ในระบอบประชาธิปไตย 2) แนะนำให้คำปรึกษาในด้านชีวิต และด้านการประกอบอาชีพ 3) อบรมให้ศิษย์เป็นผู้มีความรู้ มีกิริยามารยาทที่ดี

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ทั้ง 6 ด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของค่าคะแนนเฉลี่ยรวมแต่ละด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ 1) ด้านคุณธรรมและความประพฤติ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านการอบรม แนะนำ และการปกครอง 5) ด้านวิชาการ 6) ด้านการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่านด้วยกัน โดยเฉพาะ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันทนี โชติสกุล ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้เสียสละเวลาและกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ รวมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้ มีความถูกต้อง ผู้จัดทำขอขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร. คนัย ดิษบุตร อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และท่านอาจารย์ ชาญยุทธ จันทรากุล ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ฉะเชิงเทรา ที่ให้คำชี้แนะตรวจสอบและแก้ไขแบบสอบถาม ปัญหาพิเศษฉบับนี้จะสมบูรณ์มิได้ถ้าขาดความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา จึงขอขอบใจไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ความดีและผลประโยชน์ที่เกิดจากปัญหาพิเศษฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอบแต่ บิดา-มารดา ที่ช่วยในเรื่องทุนทรัพย์ในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ ให้สำเร็จลงได้ด้วยดี จึงขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นายภิรมย์ ศรีเสมอ

กุมภาพันธ์ 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อปัญหาพิเศษ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 ขอบเขตของปัญหา.....	2
1.4 นิยามศัพท์.....	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	4
2.1 การปฏิรูปการศึกษา.....	4
2.2 ความหมายของครู – อาจารย์.....	6
2.3 บทบาทหน้าที่ของครู – อาจารย์.....	8
2.4 บุคลิกภาพและคุณลักษณะของครู – อาจารย์ที่ดี.....	11
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	16
3.1 ประชากร.....	16
3.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	16
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	16
3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	16
3.3.2 วิธีดำเนินการสร้างแบบสอบถามและลักษณะของแบบสอบถาม.....	16
3.3.3 การตรวจสอบแบบสอบถาม.....	17

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3.4 วิธีดำเนินการส่งแบบสอบถาม.....	17
3.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ.....	17
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล.....	19
4.1 ผลการวิจัย.....	19
4.2 วิจารณ์ผล.....	30
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	34
5.1 สรุป.....	34
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	36
บรรณานุกรม.....	37
ภาคผนวก.....	39

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 สถานภาพทั่วไปของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา.....	19
2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยีฉะเชิงเทราเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ในยุคปฏิรูปการศึกษาด้านการสอน.....	22
3 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยีฉะเชิงเทราเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ในยุคปฏิรูปการศึกษาด้านวิชาการ.....	24
4 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยีฉะเชิงเทราเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ในยุคปฏิรูปการศึกษาด้านบุคลิกภาพ.....	25
5 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยีฉะเชิงเทราเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ในยุคปฏิรูปการศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์.....	26
6 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยีฉะเชิงเทราเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ในยุคปฏิรูปการศึกษาด้านคุณธรรมและความประพฤติ.....	27
7 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยีฉะเชิงเทราเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ในยุคปฏิรูปการศึกษาด้านการอบรม เน้นแนว และการปกครอง.....	29
8 สรุปค่าคะแนนเฉลี่ย และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ในยุคปฏิรูปการศึกษา ด้านต่างๆ ทั้ง 6 ด้าน.....	30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าได้นั้นจะต้องมีการพัฒนาทุกๆด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาของประเทศ ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นแนวทางที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้นักในสังคมตระหนักว่า เป็นเส้นทางนำไปสู่การแก้ปัญหาวิกฤตด้านต่างๆที่เกิดขึ้น และการปฏิรูปการศึกษา จะเป็นเส้นทางนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ทำให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถ และมีศักยภาพสูงในการแข่งขันกับประเทศต่างๆในประชาคมโลก โดยเฉพาะประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ดังนั้นการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องอาศัยครูสอนวิชาเกษตรซึ่งจะเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาชีพเกษตร และครูผู้สอนเองจะต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในด้านต่างๆ และเป็นที่ยอมรับของนักเรียน หากครูสอนวิชาเกษตรมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม มีทักษะ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ดีแล้ว การพัฒนาในด้านการเกษตรก็จะประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น (ศูนย์ปฏิบัติการการปฏิรูปการศึกษา, 2544 : 2)

การสอนวิชาเกษตร จะต้องทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง ในเรื่องที่จะสอนและเรียนรู้ได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้นั้น จะต้องอาศัยปัจจัยหลายๆอย่างได้แก่ 1) ลักษณะของครู (Teacher Characteristics) 2) ลักษณะนักเรียน (Learner Characteristics) 3) ลักษณะของกลุ่มผู้เรียน (Group Characteristics) 4) เนื้อหา (Subject Matter) 5) อุปกรณ์ประกอบการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก (Physical Characteristics of Teaching and Facilities) 6) สิ่งแวดล้อมหรืออิทธิพลภายนอก (Outside Forces) 7) พฤติกรรมร่วมระหว่างผู้เรียนและผู้สอน (Learner and Teacher Behavior) การสอนวิชาเกษตรเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้นั้น มีปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ครูสอนวิชาเกษตรจะต้องมีความรู้ และประสบการณ์ทางวิชาชีพเกษตรเป็นอย่างดี มีเทคนิคการสอน มีความรับผิดชอบ มีความอดทน มีความเสียสละ และมีไหวพริบ ในการที่จะเลือกเนื้อหาวิชามาสอนให้เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน และตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับทรัพยากรในแต่ละท้องถิ่น และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (รมณีย์ อภาภิรม, 2531 : 13)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา มีระบบการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม ในด้านต่างๆควบคู่ไปกับเนื้อหาทางวิชาการ ในการเรียนการสอนร่วมกับการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในการปฏิรูปการศึกษา และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา ยังตั้งอยู่ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน ซึ่งเป็นสถานที่ให้ความรู้และถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรอีกด้วย นอกจากนี้ยังใกล้กับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งมีการส่งนักศึกษาไปทำการฝึกสอนเป็นประจำทุกปี จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษาและวิจัย

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะทำการศึกษาถึงลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา ว่าครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ควรมีคุณสมบัติอย่างไร เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูสอนวิชาเกษตร ให้สอนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพิจารณาปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่ยังมีข้อบกพร่องอยู่ ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา

1.3 ขอบเขตของปัญหา

การวิจัยครั้งนี้เพื่อสำรวจและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวนนักเรียน 154 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2546

ชั้น ปวช. 1	สาขาวิชาเกษตรและเทคโนโลยี	จำนวน 60 คน
ชั้น ปวช. 2	สาขาวิชาเกษตรและเทคโนโลยี	จำนวน 34 คน
ชั้น ปวช. 3	สาขาวิชาเกษตรและเทคโนโลยี	จำนวน 60 คน

1.4 นิยามศัพท์

“การปฏิรูปการศึกษา” หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านความคิด และวิถีปฏิบัติในกิจการต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษาจากเดิมไปสู่แนวทางใหม่ เพื่อให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“ความคิดเห็น” หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและความเชื่อถือของบุคคลที่สนองต่อคำถามหรือสิ่งต่างๆ ที่ประสาทสัมผัสอาจถูกหรือผิดก็ได้

“คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร” หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกของครูสอนวิชาเกษตรในด้านต่างๆ เช่น

- ด้านการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การเลือกวิธีสอนได้อย่างเหมาะสม และมีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน สามารถสร้างความสนใจของผู้เรียนได้

- ด้านวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจของเนื้อหาวิชาเกษตรทั้งในด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่ทันสมัยอยู่เสมอ สามารถนำความรู้ใหม่ๆ มาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

- ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับกิจกรรมารยาทที่เหมาะสม ถูกกาลเทศะมีการแต่งกาย การพูด การนั่ง การเดิน เรียบร้อยพูดจาสุภาพชัดเจน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

- ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะสังคมของบุคคล เช่นสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลได้ทุกเพศทุกวัย การมีอิทธยาศัยกับคนทั่วไป การให้ความสนใจและการเป็นกันเองกับผู้เรียน และรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน

- ด้านคุณธรรมและความประพฤติ หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการมีความรับผิดชอบในหน้าที่ การเสียสละเพื่อส่วนรวม มีการวางตนอย่างเหมาะสม รู้จักประเมินผลและปรับปรุงตนเอง การเคารพและปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น

- ด้านการอบรมแนะนำและการปกครอง หมายถึง การมีความสามารถในการให้คำปรึกษาแนะนำ และสามารถปกครองผู้เรียนให้เชื่อฟัง

“นักเรียน” หมายถึง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

นำผลการวิจัยที่ได้ เสนอวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาปรับปรุงครูสอนวิชาเกษตร ให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

บทที่ 2

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา ในการวิจัยได้ศึกษาเอกสารในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. การปฏิรูปการศึกษา
2. ความหมายของครู-อาจารย์
3. บทบาทหน้าที่ของครู-อาจารย์
4. บุคลิกภาพและคุณลักษณะของครู-อาจารย์ที่ดี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีความหมายลึกซึ้งกว้างไกล “การปฏิรูป” จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างนานใหญ่ เป็นการเปลี่ยนทั้งระบบ และเปลี่ยนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ทำให้ไม่เกิดความรุนแรง หรือกระทบในทางเสียหายน้อยที่สุด เป็นวิถีทางของอารยชนเหมาะสมสำหรับสังคมประชาธิปไตย ที่ยึดหลักการเปลี่ยนแปลง โดยปราศจากการใช้พลังกำลังและความรุนแรง (วิชัย ต้นศิริ, 2542 : 15-16)

การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง “การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านความคิด และวิถีปฏิบัติในกิจการต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษาจากเดิมไปสู่แนวทางใหม่ เพื่อให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น” (เจือจันทร์ จงสถิตอยู่, 2540 : 5)

การปฏิรูปการศึกษา นั้นเป็นเรื่องใหญ่ คำว่า “ปฏิรูป” นั้นมีความหมาย 2 อย่าง คือ 1) ทำให้กลับเข้าสู่รูปเดิม เพราะคำว่า “ปฏิ” คือกลับไปเป็นอย่างเก่า หรือ กลับเข้าที่ ส่วน “รูป” คือ รูปแบบ เมื่อรวมกันเป็นปฏิรูปจึงแปลว่า ปรับปรุงหรือปรับให้เข้าที่ คืออาจเกิดความคลาดเคลื่อนออกไป ก็ทำให้เข้าสู่รูปเดิมที่ถูกต้อง 2) ทำให้เหมาะสม หมายความว่า ปรับแก้ไขให้เหมาะสม กลับสภาพที่เป็นอยู่เพื่อให้ได้ผลดี การปฏิรูปในที่นี้อาจจะมีความหมายได้ 2 อย่าง คือในบางกรณีก็เป็นความหมายที่ 1 หรือบางกรณีก็เป็นความหมายที่ 2 (โครงการปฏิรูปการเรียนการสอน, 2541 : 2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปฏิรูปการศึกษา มีวัตถุประสงค์ 3 อย่าง และมีกรปฏิรูป 3 อย่างดังนี้

1. การศึกษาสำหรับคนทั้งหมด (Education for All) การศึกษาต้องเป็นเครื่องมือส่งเสริม การเรียนรู้ของคนทุกคนในสังคมตั้งแต่แรกเกิดจนตาย อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิตในรูปแบบต่างๆ อย่างเหมาะสมให้ทุกคนได้เรียนรู้อันนำไปสู่การมีอาชีพและพัฒนาการทุกด้าน

2. สังคมทั้งหมดต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) สังคมทั้งหมด ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หรือสังคมทั้งสังคมต้องเป็นไปเพื่อการศึกษา นั่นคือเป็น สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society)

3. การศึกษาที่แก้ปัญหาทั้งหมด (Education for All Problems) การศึกษาคือการเรียนรู้ที่สามารถแก้ปัญหาทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความยากจน ปัญหาทางสุขภาพ ปัญหาทางสังคม ปัญหาทางสิ่งแวดล้อม ปัญหาทางการเมือง ฯลฯ และควรจะประมวลปัญหาทั้งหมด และจัดการ ศึกษาชนิดที่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด ทำให้เกิดความเข้มแข็งทางความคิด และการกระทำจริง

การปฏิรูปการศึกษามีการปฏิรูป 3 อย่างคือ

1. ปฏิรูประบบการศึกษา เพื่อที่จะให้เป็นการศึกษาสำหรับคนทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และเป็นการศึกษาที่สามารถแก้ปัญหาทั้งหมดได้ จึงควรมีการปฏิรูประบบการศึกษาให้มี

- ความทั่วถึง
- ความหลากหลาย
- ความยืดหยุ่น
- ความสอดคล้อง
- ความเชื่อมโยง
- ประสิทธิภาพ

2. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางปัญญา เพิ่มความหลากหลายของการเรียน จากการสัมผัสความจริง จากการทำกิจกรรม จากการทำงาน จากการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมหรือกระบวนการทำงานกลุ่ม ฝึกความปรารถดีและความอดทน และแก้ปัญหาจากสถานการณ์ กัดค้นรอบตัว ฝึกวิถีคิดที่จะนำไปสู่ปัญญา

3. การปฏิรูปการจัดการศึกษา การจัดการศึกษา จะต้องเปิดโอกาสให้มีการริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยตนเอง การสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งทางวิชาการ และมีความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ (ประเวศ วะสี, 2539 : 9-15)

การปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาใน 9 ประเด็นสำคัญ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ การปฏิรูปแนวคิดในการจัดการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(มาตราที่10-มาตราที่14) การปฏิรูประบบการศึกษา (มาตราที่15- มาตราที่21) การปฏิรูปแนวทางการจัดการศึกษา (มาตราที่22- มาตราที่30) การปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา (มาตราที่31- มาตราที่46) การปฏิรูปมาตรฐานการจัดการศึกษา(มาตราที่47- มาตราที่51) การปฏิรูปครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (มาตราที่52- มาตราที่57) การปฏิรูปทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา (มาตราที่58- มาตราที่62) การปฏิรูปเทคโนโลยีทางการศึกษา (มาตราที่63- มาตราที่69) (ศูนย์ปฏิบัติการการปฏิรูปการศึกษา, 2544 : 4)

2.2 ความหมายของครู-อาจารย์

ได้มีการกล่าวไว้มากมายเกี่ยวกับคำว่า “ครู” ทั้งความหมายและคุณลักษณะของครูนับตั้งแต่สมัยโบราณมาจนถึงปัจจุบันนี้

คำว่า “ครู” มีความหมายลึกซึ้ง มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีว่า “ครุ- ครู” หรือภาษาสันสกฤตว่า “ครุ” ในความหมายที่เป็นคำนาม แปลว่า ผู้สั่งสอนศิษย์ หรือผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ และความหมายที่เป็นคำวิเศษณ์ในภาษาบาลีแปลว่า หนัก สูง ส่วนในภาษาสันสกฤตแปลว่า ใหญ่ หนัก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2531 : 168)

ส่วนในหนังสือ Dictionary of Education ให้ความหมายของคำว่า ครู (Teacher) ไว้ดังนี้ (ยนต์ ชุ่มจิต, 2531 :8)

1. ครู คือบุคคลที่ทางราชการจ้างไว้ เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำ หรืออำนาจในการจัดการประสบการณ์การเรียนสำหรับนักเรียนหรือนักศึกษาในสถาบันการศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นของรัฐหรือเอกชน (a person employed in an official capacity for the purpose guiding and directing the learning experiences of pupils or students in an educational institution, whether public or private)

2. ครู คือ บุคคลที่มีประสบการณ์หรือมีการศึกษามากหรือดีเป็นพิเศษ หรือมีทั้งประสบการณ์และการศึกษาดีเป็นพิเศษในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งที่สามารถให้บุคคลอื่นๆ เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาการก้าวหน้าได้ (a person who because of rich or unusual experience or education or both in a given field is to contribute to the growth and development of other persons who come in contact with him)

3. ครู คือ บุคคลที่สำเร็จหลักสูตรวิชาชีพจากสถาบันฝึกหัดครู และการฝึกอบรมนั้นได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการ โดยมอบประกาศนียบัตรทางการสอนให้แก่บุคคลนั้น (a person who has completed a professional curriculum in a teacher education institution and

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

whose training has been officially recognized by the award of an appropriate teaching certificate)

4. ครู คือบุคคลที่อบรมสั่งสอนคนอื่น ๆ (a person who instructs others) (Good. 1973 : 586 อ้างถึงใน ынค์ ชุ่มจิต, 2531 : 8)

คำว่าครูโดยทั่วไป หมายถึง ผู้อบรมสั่งสอน ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ เป็นผู้ที่มีความหนักแน่นควรแก่การเคารพบูชาของศิษย์ แต่ปัจจุบันครู หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพอย่างหนึ่งที่ทำหน้าที่สอนคน และจะมักใช้กับผู้สอนในระดับที่ต่ำกว่าวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย หรืออุดมศึกษา

ถ้าหากจะแยกตามความหมายของคำในภาษาอังกฤษว่า TEACHERS จะได้ดังนี้ (ธีรศักดิ์ อัครบรร, 2540 : 32-35)

T = Teaching and Training	การสอนและการฝึกอบรม
E = Ethics Instruction	การอบรมคุณธรรมและจริยธรรม
A = Action Research	การค้นคว้าวิจัยหรือการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ
C = Cultural Heritage	การถ่ายทอดวัฒนธรรม
H = Human Relationship	การสร้างมนุษยสัมพันธ์
E = Extra jobs	การปฏิบัติหน้าที่พิเศษต่างๆ
R = Reporting and Counseling	การรายงานและและการแนะแนว
S = Student Activities	การกิจกรรมนักเรียน

ครูตามพจนานุกรม แปลว่าหนัก คือคำว่าครู ในที่นี้หมายความว่า ครูผู้คือผู้ทำหน้าที่เป็นผู้นำในด้านจิตหรือวิญญาณ (Spiritual Guide) จึงมีผู้ยกสถานะทางวิญญาณของโลก โลกต้องยกย่องบูชาครู ครูจึงต้องเสียสละ ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่หวังผลตอบแทน (ไกรนุช ศิริพูล, 2531 : 1)

ส่วนความหมายของคำว่า “อาจารย์” ปัจจุบันคำว่า “ครู” กับ “อาจารย์” มักจะใช้ปะปนหรือควบคู่กันเสมอ จนบางครั้งดูเหมือนจะมีความหมายเป็นคำเดียวกัน แต่ความเป็นจริงแล้ว รากศัพท์เดิมของคำว่า “อาจารย์” ไม่เหมือนกับคำว่า “ครู” คำว่า “อาจารย์” มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลี “อาจารย์” ภาษาสันสกฤตว่า “อาจริย” ในภาษาอังกฤษคือ “Instructor” ซึ่งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 อธิบายว่า อาจารย์คือผู้สั่งสอนวิชาความรู้ คำที่ใช้เรียกนำหน้าชื่อบุคคลเพื่อแสดงความยกย่องว่ามีความรู้ในด้านใดทางหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 : 898)

ความหมายของอาจารย์ตามทัศนะของท่านพุทธทาสภิกขุ (2529 : 93) ได้จำแนกไว้สองนัยด้วยกัน คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ความหมายดั้งเดิม หมายถึง ผู้ฝึกมารยาท หรือเป็นผู้ควบคุมให้อยู่ในระเบียบวินัย เป็นผู้รักษาระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อาจารย์เป็นผู้วาง เป็นผู้ดูแลให้อยู่ในระเบียบ

2. ปัจจุบัน หมายถึง ฐานะชั้นสูงหรือชั้นหนึ่งของผู้ที่เป็นครู

ในหนังสือพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ของพระราชวรมุนี (ประยูร ทรัพย์โต อ้างถึงใน ยนต์ ชุ่มจิต, 2530 : 10) อธิบายความหมายของอาจารย์ไว้ ดังนี้

1. ผู้ประพฤติการอันเกื้อกูลแก่ศิษย์
2. ผู้ที่ศิษย์พึงประพฤติด้วยความเอื้อเฟื้อ
3. ผู้สั่งสอนวิชาและอบรมคุณแลความประพฤติ

คำว่า ครู- อาจารย์ ในปัจจุบันนี้เกือบมีความหมายเป็นคำคำเดียวกัน คือ หมายถึงผู้สอน วิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ และใช้เรียกบุคคลที่ทำหน้าที่สอน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงอุดมศึกษา จะต่างกันตรงที่สถานภาพทางตำแหน่งเท่านั้น

2.3 บทบาทหน้าที่ของครู-อาจารย์

บทบาท หมายถึง “ภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบตามสถานภาพต่างๆของบุคคล เช่น พ่อแม่ นอกจากเลี้ยงลูกให้เจริญเติบโต จะต้องมึบทบาทในการอบรมสั่งสอน ส่วนครูจะมีบทบาทอื่นๆที่ นอกเหนือจากการสอนวิชาความรู้ เช่น ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนเสื้อผ้าอาหาร ส่งเสริม พัฒนาริยธรรมของนักเรียน และดูแลสุขภาพอนามัยของเด็กๆ” (ยนต์ ชุ่มจิต, 2531 : 31)

วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรสุกกุล (2522 : 61) กล่าวว่า บทบาทหมายถึง “การแสดงออก ของบุคคลในด้านที่เกี่ยวกับการพูด ลักษณะท่าทาง การตอบสนอง กิริยาอาการต่างๆ เพื่อให้ผู้อื่นรับ ทราบว่าตนกำลังทำหน้าที่อะไร มีตำแหน่งหรือฐานะทางสังคมอย่างไร”

โสภา ชูพิชัยกุล (2522 : 45) กล่าวว่า บทบาทหมายถึง “การแสดงออกหรือการทำหน้าที่ ของบุคคล ซึ่งสมาชิกคนอื่นของสังคมมุ่งหวัง ภายใต้อาณัติทางสังคมอย่างหนึ่ง โดยถือเอา ฐานะ และหน้าที่ทางสังคมของบุคคลนั้นเป็นมูลฐาน”

บทบาทหน้าที่ของครูในยุคปฏิรูปการศึกษาควรมีในสิ่งต่อไปนี้

1. หน้าที่การสั่งสอนและฝึกฝนอบรม (Teaching and Training) ภารกิจประการแรกสุด และสำคัญที่สุดของผู้ประกอบวิชาชีพครูคือ การสั่งสอนวิชาความรู้การฝึกฝนวิทยาการให้กับศิษย์ ไม่ว่าหลักสูตรหรือปรัชญาการศึกษาจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ผู้เป็นครูจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาเล่าเรียน คุณภาพที่เด่นที่สุดของครูก็คือ การสอน ครูที่สอนดี รู้วิธีฝึกฝนศิษย์ ให้มีความรู้ความเข้าใจวิชาที่เรียนยอมเป็นครูผู้ที่ได้รับการนับถือ การสอนที่ดีนั้น (กิลเบิร์ต ไฮ-เอท อ้างถึงใน ธีรศักดิ์ อัครบวร, 2540 : 32) กล่าวไว้ว่า การสอนที่ดีมีลักษณะดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.1 ต้องมีความรู้ในเรื่องที่สอนอย่างลึกซึ้ง แม่นยำเนื้อหา
- 1.2 ต้องมีอารมณ์ขัน สอนได้สนุกสนานไม่น่าเบื่อ
- 1.3 ต้องมีความแม่นยำ และมีความมั่นใจในการสอน
- 1.4 สอนด้วยความรักและเมตตาต่อนักเรียน ไม่ข่มขู่บังคับกระโหลก
- 1.5 ต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อความไม่รู้ของนักเรียน
- 1.6 ต้องมีความเข้าใจในพัฒนาการและความสนใจของนักเรียน
- 1.7 ต้องรู้จักยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

2. หน้าที่อบรมคุณธรรมและจริยธรรม (Ethics Instruction) ภารกิจของครูนอกจากสั่งสอน และฝึกฝนวิทยาการให้แก่ศิษย์แล้วนั้น ภารกิจสำคัญอีกประการที่สังคมคาดหวังไว้ก็คือ การอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักเรียน จริยธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์มีพฤติกรรมต่างจากสัตว์ ครูเป็นผู้อบรมกตีกาสังคมกฎเกณฑ์ของสังคม ตลอดจนกิริยามารยาทที่สังคมพึงประสงค์ ให้ศิษย์โดยทั่วไปการอบรมจริยธรรมนั้น มีหลักการสำคัญคือ ครูต้องสั่งสอนสิ่งที่ควรกระทำ สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติให้ก่อน ครูต้องปฏิบัติให้ดู ให้เข้าใจวิธีการกระทำสิ่งต่างๆที่ถูกต้องแล้ว ให้ศิษย์ได้ปฏิบัติได้ฝึกฝน จนได้รับรู้ผลจากการปฏิบัติติดตามนั้น ให้มีประสบการณ์ตรงว่าการประพฤติดีนั้นทำให้มีความสุขได้อย่างไร

3. หน้าที่วิจัยและศึกษาค้นคว้า (Action Research) เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาตัวศิษย์ ครูจึงควรมีหน้าที่แสวงหาคำตอบ ในสภาพการทางการศึกษาทุกๆด้านของนักเรียน ครูจึงต้องศึกษาค้นคว้า และวิจัยงานทุกด้านที่เกี่ยวกับห้องเรียน โรงเรียน และตัวนักเรียน ตลอดจนความเข้าใจของครูเองในสิ่งที่ตนประพฤติปฏิบัติครูต้องแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบและพัฒนาตนเองอยู่เสมอโดยการลงมือกระทำ(Action)

4. หน้าที่ของครูในการถ่ายทอดวัฒนธรรม (Cultural Heritage) สังคมคาดหวังให้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมให้กับเยาวชน ซึ่งเป็นสมาชิกใหม่ของสังคมต่อจากพ่อแม่และครอบครัว หน้าที่ในการถ่ายทอดมรดกของสังคมนี้นี้ ครอบคลุมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีในสังคม เช่น การมีสัมมาคารวะ ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ฯลฯ และการพัฒนาวัฒนธรรม รวมถึงการรณรงค์สร้างสรรค์วัฒนธรรมที่ดีแก่สังคม เช่น วัฒนธรรมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการจราจร การมีวินัยต่างๆ เป็นต้น หน้าที่ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมนี้ เป็นงานสร้างสังคม หรือสร้างชาติของครูนั่นเอง

5. หน้าที่ในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship) งานในหน้าที่ครูต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมมากมายตั้งแต่ นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บังคับบัญชา เพื่อนครู บุคลากรในหน่วยงาน บุคลากรในชุมชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่นๆที่ต้องเกี่ยวข้องด้วย ครูต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สร้างความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มบุคคลดังกล่าว แต่ละกลุ่มเพื่อประโยชน์ของนักเรียน และสถานศึกษา

6. หน้าที่เกี่ยวกับงานพิเศษขององค์กรที่ได้รับมอบหมาย (Extra Jobs) หน้าที่ของครูที่นอกเหนือจากการสอน การอบรมและพัฒนาลูกศิษย์แล้ว ครูจำนวนมากต้องมีงานบางอย่างที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย เป็นงานสนับสนุนการศึกษา เช่น งานธุรการโรงเรียน งานบรรณารักษ์ งานปกครอง งานอาหารกลางวัน งานตามระเบียบราชการ การตรวจเวรยาม การทำงานนอกสถานที่ ฯลฯ ซึ่งงานต่างๆเหล่านี้ บางลักษณะงานจำเป็นที่จะต้องใช้ความสามารถพิเศษบางประการของครู ครูจำเป็นต้องศึกษา ฝึกฝน ความสามารถพิเศษบางอย่างไว้ด้วย เช่น งานคอมพิวเตอร์ คนตรี ศิลปะ เป็นต้น

7. หน้าที่ในการรายงานผลและการให้คำปรึกษา (Reporting and Counselling) ครูต้องรายงานผลการพัฒนาการของศิษย์ทุกๆด้าน ต่อผู้ปกครองและผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการวัดและประเมินผล ทั้งสามารถรายงานผลได้อย่างถูกต้องทั้งทางด้านการศึกษาเล่าเรียน ความประพฤติ สุขภาพอนามัย และลักษณะนิสัยของนักเรียน นอกจากการรายงานผลซึ่งเป็นระเบียบปฏิบัติแล้ว ครูยังต้องเป็นผู้ช่วยร่วมแก้ไขและป้องกันไม่ให้ศิษย์ล้มเหลว ในการศึกษาและพัฒนาการด้านต่างๆ โดยการเป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือทั้งกับตัวศิษย์และผู้ปกครองด้วย ทั้งการรายงานผลและการแนะนำ ต้องทำสม่ำเสมอและตรงเวลา

8. หน้าที่จัดกิจกรรมนักเรียน (Student Activities) ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการต่างๆของศิษย์ การจะพัฒนาให้ศิษย์มีประสบการณ์ที่เหมาะสมนั้น ครูต้องเป็นผู้จัดสภาพการณ์หรือกิจกรรมให้เหมาะสมนั่นเอง กิจกรรมนักเรียนที่ครูต้องจัด มีตั้งแต่กิจกรรมในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้เด็กมีโอกาสทำสิ่งที่เรียนในห้องเรียนไปใช้ และกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์โลกทัศน์ และวิสัยทัศน์ที่กว้างขวาง ซึ่งจะช่วยให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสำเร็จในชีวิต

จากความหมายข้างต้นนี้ จะพบว่าครูนั้นคือผู้อบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่ศิษย์ แต่ปัจจุบันครูไม่ใช่จะทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีงานเสริมหลายด้าน จนบางครั้งอาจลืมความเป็นครู ทำให้มองเห็นได้ว่าครูนั้น มีหลายประเภทโดยพิจารณาจากพฤติกรรมความเป็นครู

(วิไล ตั้งจิตสมคิด, 2544 : 117-119)

2.4 บุคลิกภาพและคุณลักษณะของครู-อาจารย์ที่ดี

คำว่า บุคลิกภาพ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Personality มาจากภาษากรีกว่า Persona แปลว่า หน้ากากที่ตัวละครได้สวมเวลาแสดงละคร เพื่อให้เห็นความแตกต่างของตัวละครทำให้ผู้ชมจำตัวละครได้ ตามพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถานอธิบายความหมายบุคลิกภาพไว้ว่า เป็นผลรวมทางความคิด ท่าที และนิสัย ซึ่งสร้างสมจากมูลฐานองค์ประกอบทางจิต และทางกายภาพของบุคคล อันถ่ายทอดมาทางชีววิทยาส่วนหนึ่ง และจากแบบอย่างวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมาทางสังคมอีกส่วนหนึ่ง และรวมถึงการปรับเหตุจูงใจ ความสามารถ และความมุ่งประสงค์ของตัวบุคคลนั้นให้เข้ากับความต้องการ และวิถีแห่งสภาพแวดล้อม ทั้งทางสังคมและไม่เกี่ยวข้องกับสังคม (วัชร ตระกูลงาม, 2542 : 195)

ดังนั้นบุคลิกภาพจึงมีความสำคัญสำหรับครูเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งพอจะจำแนกได้เป็น 4 ด้าน

1. บุคลิกภาพทางกาย

บุคลิกภาพทางกายเป็นบุคลิกภาพที่สังเกตเห็นได้ และเป็นสิ่งที่ปรากฏต่อบุคคลทั่วไป เป็นความประทับใจครั้งแรกที่เกิดกับผู้พบเห็น บุคลิกภาพทางกายทั่วไปมีดังนี้

1.1 รูปร่าง หน้าตา และผิวพรรณ บุคลิกภาพส่วนนี้เป็นมาโดยกำเนิด อาจแก้ไขได้ยาก แต่สามารถปรับปรุงและพัฒนาได้ตามสมควร ผู้เป็นครูไม่ว่ารูปร่างจะเป็นอย่างไร ที่สำคัญต้องมีความแข็งแรง สมบูรณ์ ปราศจากโรค ไม่เป็นทาสสิ่งเสพติดซึ่งจะทำให้ร่างกายทรุดโทรม

1.2 การแต่งกาย บุคลิกภาพในส่วนด้านการแต่งกายของครู นับเป็นสิ่งแรกที่นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนมองเห็น จึงมีผลต่อการสร้างเจตคติที่ดีต่อตัวครู การแต่งกายที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ของครูควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.2.1 แต่งกายให้เหมาะสมกับสถานที่และความนิยมของสังคมในโอกาสต่างๆ เช่น ศาสนสถาน สถานที่ราชการ และงานกิจกรรมต่างๆ

1.2.2 แต่งกายให้เหมาะสมกับฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ คือ ต้องแต่งกายให้เหมาะสมกับสถานภาพ และต้องไม่เกินความจำเป็น

1.2.3 ความสะอาดของเครื่องแต่งกายทั้งเสื้อผ้าและรองเท้าไม่จำเป็นต้องมีราคาสูงนัก แต่ต้องมีความสะอาดอยู่เสมอ

1.2.4 สวมเสื้อผ้าให้เหมาะกับรูปทรงและเรียบร้อยอยู่เสมอ

1.2.5 การใช้เครื่องประดับที่มีค่า ครูไม่ควรใช้ของมีค่าแพงเกินความจำเป็น

1.3 กิริยามารยาท กิริยามารยาทที่ดีคือ การวางตัวให้ถูกกาลเทศะ เหมาะกับแต่ละบุคคลที่ปฏิสัมพันธ์ด้วย โดยมีความสุภาพเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุด

2. บุคลิกภาพทางสังคม

บุคลิกภาพทางสังคมเป็นบุคลิกภาพที่แสดงออกให้ผู้อื่นพบเห็นได้ เช่นเดียวกับบุคลิกภาพทางร่างกาย เพียงแต่บุคลิกภาพทางสังคมนั้นอาจมีผลจากบุคลิกภาพภายในของแต่ละบุคคลนั้น ๆ ซึ่งเป็นแรงขับที่สำคัญ โดยเฉพาะคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ได้แก่ ความจริงใจ ความซื่อสัตย์

3. บุคลิกภาพทางอารมณ์

บุคลิกภาพทางอารมณ์เป็นบุคลิกภาพภายในที่อาจแสดงออกมาให้เห็นหรือไม่ก็ได้บุคลิกภาพทางอารมณ์ของครู

3.1 อารมณ์ขัน จากผลการวิจัยทั้งของนักการศึกษาไทยและต่างประเทศตรงกันว่า อารมณ์ขันเป็นบุคลิกภาพด้านหนึ่งของครู ที่นักเรียนเห็นความสำคัญมาก การมีอารมณ์ขันช่วยให้การสอนสนุกสนาน เป็นศิลปะของการสอนประการหนึ่ง นอกจากนี้อารมณ์ขันยังช่วยให้ครูใช้สร้างบรรยากาศ และสร้างความสนิทสนมกับผู้อื่นได้ง่าย

3.2 อารมณ์ดี เป็นบุคลิกภาพอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูเป็นคนน่ารัก (ปิโย) นักเรียนมีความกล้า และพอใจที่จะเข้ามาพบปะเพื่อปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ของตน

3.3 อารมณ์เย็น เป็นบุคลิกที่ช่วยให้ครู เป็นผู้คบค้าสมาคมด้วย ช่วยให้ครูมีความอดทนในการสั่งสอนศิษย์ ไม่ว่าจะวุ่นวายในการแก้ปัญหา การดูดีว่ากล่าวศิษย์ จะเป็นไปได้โดยมีเหตุผลสมควร ช่วยให้ครูพูดจาไพเราะและสุภาพอยู่เสมอ

3.4 ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Intelligent) ครูที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี จะได้เปรียบในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติหน้าที่การงาน ความมั่นคงทางอารมณ์เป็นบุคลิกภาพที่สำคัญที่สุดของทุกอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็นครู

4. บุคลิกภาพทางสติปัญญา

บุคลิกภาพทางด้านสติปัญญา เป็นเรื่องของเขาว์ปัญญาแต่ละคน เกิดจากพันธุกรรมที่ได้ รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ สติปัญญาจะดีเพียงใด เฉลียวฉลาดมากน้อยแค่ไหนย่อม ขึ้นอยู่กับมันสมองเป็นสำคัญ การศึกษาและสิ่งแวดล้อมก็สามารถช่วยพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพของสติปัญญาได้ไม่น้อย บุคลิกภาพทางด้านสติปัญญาของครูนั่น ขึ้นอยู่กับครูแต่ละคนว่าจะเลือกกิจกรรมในชีวิตประจำวันอย่างไร หากครูรู้จักค้นคว้าวิจัย (Action Research) หมั่นแสวงหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ ย่อมเป็นผู้ได้เปรียบในการแก้ไขปัญหาต่างๆ การแสวงหาความรู้คือการแสวงหาข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ครูต้องรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อสติปัญญา เช่น อ่านหนังสือ เล่นกีฬา ฟังเพลง ท่องเที่ยวตามพิพิธภัณฑ์หรืออุทยานแห่งชาติ ดูนิทรรศการต่าง ๆ

(วิไล ตั้งจิตสมคิด, 2544 : 136 - 138)

นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาและวิจัยถึงลักษณะ (Characteristic) ของครูไทยที่พึงประสงค์ และผลสรุปจากงานวิจัยได้แสดงคุณลักษณะของครูที่พึงปรารถนา ควรจะถึงพร้อมด้วยคุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็น ซึ่งสรุปได้เป็น 3 ด้านใหญ่ๆ คือ

1. มีความรู้ดี ซึ่งได้แก่ ความรู้ในวิชาการทั่วไป ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะสอน ความรู้ในวิชาครู ความรู้ในหน้าที่และงานครูทุกประการ

2. มีทักษะในการสอน และการปฏิบัติงานครู ซึ่งจำแนกออกเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นหลายประการ เช่น อธิบายเก่ง สอนสนุก ใช้สื่อหรืออุปกรณ์เสมอ จัดกิจกรรมสร้างบรรยากาศที่น่าเรียน เร้าพฤติกรรม ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการศึกษา จนนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง โดยใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย

3. มีคุณธรรมนิยม อันได้แก่ คุณธรรมของครู จริยธรรม และคตินิยมในความเป็นครู ซึ่งมีรายละเอียดเช่น ภาควุมิใจที่ได้เป็นครู มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู รักการสอน พอใจที่ได้ทำประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตของศิษย์ ช่วยพัฒนาคนและสังคม ตลอดจนมีวิญญานแห่งความเป็นครู (อำไพ สุจริตกุล, 2533 : 23-26)

รมณีย์ อาภาภิรม (2531 : 75-78) กล่าวถึงลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรที่ดี ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ในวิชาชีพเกษตร

1.1 มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในวิชาชีพที่จะสอนทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

1.2 ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ

1.3 มีความริเริ่มสร้างสรรค์

1.4 มีประสบการณ์ในฟาร์ม

1.5 มีความสามารถเป็นที่ปรึกษาของชุมชนหรือชมรมต่างๆ

2. ด้านความสามารถในการถ่ายทอดความรู้หรือการสอน

2.1 มีความรักและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

2.2 มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องการสอนวิชาเกษตร

2.3 มีความสามารถในการเตรียมการสอนได้เป็นอย่างดี

2.4 สามารถเลือกเทคนิควิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน

2.5 สามารถเลือกอุปกรณ์การสอนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้เร็วขึ้น น่าสนใจและ

เหมาะสม

2.6 สามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำเพื่อเพิ่มความสนใจและความจำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 สามารถวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ได้เหมาะสมและสอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์

2.8 มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ในการสื่อความหมาย พุคซ์ัดเจน มีการ
เน้นหนักเน้นเบา

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เจเลียว บุรีภักดี และคณะ (อ้างโดย ไกรนุช ศิริพูล, 2531 : 108-109) ได้ทำการวิจัย
เรื่องลักษณะของครูที่ดี ร่วมกับวิทยาลัยครู 12 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตภาคใต้ ภาคเหนือ ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง โดยมุ่งศึกษาความคิดเห็นต่อลักษณะที่ดี จากบุคคล 6
ประการ คือ นักเรียน ผู้ปกครอง ครูหรือศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา พระ และผู้ทรง
คุณวุฒิ เกี่ยวกับลักษณะของครูที่ดี สรุปจากคำถามปลายเปิดทั้งหมด 130 ข้อ พบลักษณะของ
ครูที่ดี มีดังนี้ 1) มีคุณธรรมและความประพฤติดี 2) เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา
และพระมหากษัตริย์ 3) การอบรม เน้นแนว การปกครอง 4) การสอน ความสามารถในการใช้
ภาษาสื่อสาร 5) มนุษย์สัมพันธ์ 6) บุคลิกลักษณะ 7) สุขภาพและจิต 8) วิชาการ

ระพีพร ทองทั่ว (2530 : ก-ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร
ตามแนวคิดของนักศึกษาสาขาเกษตรกรรม วิทยาลัยเกษตรกรรมชลบุรี ระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นสูง ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูสอนวิชาเกษตรกรรมควรมีคุณลักษณะทางการสอน
ที่สำคัญมากคือ มีความรู้กว้างขวาง มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า และให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติ
จริง คุณลักษณะทางด้านบุคลิกภาพที่นักศึกษาให้ความสำคัญคือ ครูจะต้องมีลักษณะเป็นผู้นำ
น่านับถือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่มีอคติกับนักศึกษา และแต่งกายสุภาพรัดกุมเหมาะสมกับ
กิจกรรมที่กำลังทำ และคุณลักษณะด้านสัมพันธภาพ ข้อที่ให้ความสำคัญคือ ครูยินดีรับฟังปัญหา
และให้คำปรึกษาที่มีความปรารถนาดีต่อนักศึกษา และครูควรสามารถแนะนำแนวทางการประกอบ
อาชีพในสาขาเกษตรได้

มณฑนา ปิยะมาดา (อ้างโดย ไกรนุช ศิริพูล, 2531 : 108-109) ได้ทำการวิจัยเรื่อง
ลักษณะของครูที่ดี ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ครูที่ดีมีลักษณะสำคัญ 9 ประการ คือ
ลักษณะครูที่ดีที่สำคัญที่สุด คือ ส่งเสริมให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยนักเรียน ลักษณะครูที่ดีที่
สำคัญรองลงมา คือ เมตตากรุณา การสอนดี ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักเรียน มีเหตุผลเป็น
ประชาธิปไตย ให้ความอุปการะนักเรียน บุคลิกภาพดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ตาม
ลำดับ

มานะ ดอเลาะ (2541 : ข-ค) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ตามความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบราฮีลาส ผลการวิจัยปรากฏว่า คุณลักษณะที่นักศึกษาต้องการมากที่สุด คือ ด้านการอบรม เน้นแนว ปกครอง รองลงมาคือ ด้านสุขภาพและจิตใจ ด้านการสอน ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านวิชาการ ตามลำดับ

เดือนใจ รูปเข้ม (2534 : ก-ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ตามความต้องการของนักศึกษาศาสนาบันเทคโนโยลีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยาหันตรา ผลการวิจัยปรากฏว่า คุณลักษณะที่นักศึกษาต้องการมากที่สุดคือ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ รองลงมาคือด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการอบรมเน้นแนวและการปกครอง ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ส่วนด้านบุคลิกลักษณะ ด้านวิชาการ ด้านการสอนและจิตใจ มีความต้องการน้อยที่สุด

สามารถ มีมา (2539 : ก-ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 พบว่าลักษณะของครูผู้สอนวิชาเกษตรด้านที่นักศึกษามีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านการอบรมเน้นแนว รองลงมาคือ ด้านวิชาการ ด้านสุขภาพและจิตใจ ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยและสังคม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ และด้านการสอน ตามลำดับ

กัลยาณี สุนทรภักดี (2539 : 27) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ตามความคิดเห็นของนักศึกษาศาสนาบันเทคโนโยลีราชมงคล วิทยาเขตกาฬสินธุ์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ได้วิจัยลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรทั้ง 7 ด้าน ผลการวิจัยพบว่าลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรด้านที่นักศึกษาต้องการมากที่สุดคือ ด้านการอบรมเน้นแนว และปกครอง รองลงมาคือด้านบุคลิกภาพ ด้านสุขภาพกายและจิตใจ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและ ความประพฤติ ด้านวิชาการ และด้านการสอน ตามลำดับ

สมุทร เขิดชูพันธ์ (2540 : ก-ข) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของครูเกษตรตามความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครสวรรค์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ได้วิจัยลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรทั้ง 6 ด้านผลการวิจัย พบว่าลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรด้านที่นักศึกษาต้องการมากที่สุด คือ ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการสอน และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ตามลำดับ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาเกษตรและเทคโนโลยี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2546 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา จำนวนนักเรียนทั้งหมด 154 คน

3.2 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ไม่มีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้ประชากรทั้งหมด

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา

3.3.2 วิธีดำเนินการสร้างแบบสอบถามและลักษณะของแบบสอบถาม

วิธีดำเนินการสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวัตถุประสงค์ของปัญหา
2. กำหนดประเด็นคำถามและแบ่งแบบสอบถามออกเป็นหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
3. ศึกษาและปรับปรุงแบบสอบถาม
4. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม

ลักษณะของแบบสอบถามมีดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา

ตามความคิดเห็นของนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ด้านการสอน
2. ด้านวิชาการ
3. ด้านบุคลิกภาพ
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์
5. ด้านคุณธรรมและความประพฤติ
6. ด้านการอบรมแนะแนวและการปกครอง

3.3.3 การตรวจสอบแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ โดยอาจารย์ ดร.คณัย ดิษยบุตร อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นผู้ตรวจแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ไปให้อาจารย์ชาญยุทธ จันทร์ากุล ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษา แล้วนำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.3.4 วิธีการดำเนินการส่งแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ติดต่อขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรและเทคโนโลยี ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ด้วยแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยได้เดินทางไปแจกแบบสอบถาม จำนวน 154 ชุด และเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ได้รับคืน 144 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.50

3.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

นำแบบสอบถามมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่ และแบ่งเป็นหมวดหมู่เพื่อนำไปวิเคราะห์ค่าสถิติดังนี้

1. สูตรการหาค่าร้อยละ ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

กำหนดให้ X = จำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถาม
N = จำนวนประชากรทั้งหมด

2. สูตรการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 2

$$\text{ค่าเฉลี่ย} \quad \mu = \frac{\sum fx}{N}$$

กำหนดให้ μ = ค่าคะแนนเฉลี่ย

Σ = ผลรวม

f = ความถี่ของคะแนนแต่ละชั้น

x = คะแนน (1, 2, 3, 4, 5)

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3. สูตรการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 2

$$\text{ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน} \quad \sigma = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N^2}}$$

กำหนดให้ σ = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Σ = ผลรวม

f = ความถี่ของคะแนนแต่ละชั้น

x = จุดกึ่งกลางของคะแนนแต่ละชั้น

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในตอนที่ 2 มาแปลผลข้อมูลเป็นค่าระดับความคิดเห็น โดยกำหนดเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ (ประกอบ กรรณสูต, 2528 : 76)

4.50-5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก

2.50-3.39 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1.00-1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

4.1 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา

รายการ	จำนวน (N=144)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	73	50.70
หญิง	71	49.30
2. อายุ		
15-17 ปี	84	58.33
17 ปี ขึ้นไป	60	41.67
3. อาชีพของบิดา-มารดา		
เกษตรกรกรรม	70	48.62
รับจ้าง	65	45.14
รับราชการ	2	1.39
รัฐวิสาหกิจ	1	0.69
อื่นๆ		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=144)	ร้อยละ
ค้าขาย	4	2.78
เสียชีวิต	1	0.69
รับหมาก่อสร้าง	1	0.69
4. รายได้ของบิดา-มารดา (ต่อปี)		
10,001-30,000 บาท	61	42.36
30,001-50,000 บาท	31	21.53
50,001-70,000 บาท	24	16.67
70,001-90,000 บาท	1	0.69
อื่นๆ		
มากกว่า90,000 บาท	15	10.42
ไม่แน่นอน	12	8.33
5. เหตุผลที่เลือกเรียนวิชาชีพเกษตรกรรม		
มีความสนใจในสาขาวิชาเกษตรกรรมอยู่แล้ว	60	41.66
บิดา-มารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม	29	20.14
รุ่นพี่แนะนำ	22	15.28
เพื่อนชักชวน	20	13.89
อื่นๆ		
ไม่มีที่เรียน	4	2.78
ใกล้บ้าน	4	2.78
ผู้ปกครองบังคับ	3	2.08
อาจารย์ที่โรงเรียนแนะนำ	2	1.39
6. ความต้องการเมื่อสำเร็จการศึกษา		
ศึกษาต่อที่	(66)	(45.83)
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา	63	43.75

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=144)	ร้อยละ
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบางพระ	2	1.39
มหาวิทยาลัยแม่โจ้	1	0.69
สาขาวิชา		
พืชศาสตร์	28	19.44
สัตวศาสตร์	25	17.36
คอมพิวเตอร์	7	4.86
ประมง	6	4.17
ประกอบอาชีพเกษตรกรรม	18	12.50
ทำงานทางด้านการเกษตรในหน่วยงานของรัฐ	17	11.81
ทำงานทางด้านการเกษตรในหน่วยงานของเอกชน	17	11.81
ทำงานทางด้านอื่นๆ		
โรงงานอุตสาหกรรม	15	10.41
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	11	7.64

จากตารางที่ 1 การศึกษาสถานภาพทั่วไปของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา จำนวน 144 คน พบว่าประมาณครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย ร้อยละ 50.70 มากกว่าครึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 15-17 ปี ร้อยละ 58.33 อาชีพของบิดา-มารดา พบว่า เกือบครึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 48.62 ส่วนรายได้ของบิดา-มารดา (ต่อปี) พบว่า เกือบครึ่งอยู่ระหว่าง 10,001-30,000 บาท /ปี ร้อยละ 42.36 เหตุผลที่เลือกเรียนวิชาชีพเกษตรกรรม คือ มีความสนใจในสาขาวิชาเกษตรกรรมอยู่แล้ว ร้อยละ 41.66

สำหรับความต้องการเมื่อสำเร็จการศึกษา พบว่าเกือบครึ่งต้องการศึกษาต่อ ร้อยละ 45.83 (วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา ร้อยละ 43.75 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบางพระ ร้อยละ 1.39 มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ร้อยละ 0.69) ส่วนสาขาวิชาที่ต้องการศึกษา พบว่า ต้องการศึกษา (สาขาวิชาพืชศาสตร์ ร้อยละ 19.44 สาขาวิชาสัตวศาสตร์ ร้อยละ 17.36 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 4.86 และสาขาวิชาประมง ร้อยละ 4.17)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ฉะเชิงเทรา เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ด้านการสอน

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (N=144)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความเห็น
1. มีความตั้งใจในการสอนและรักการสอน	4.18	0.77	มาก
2. มีการวางแผนและเตรียมการสอนก่อนทุกครั้ง	4.17	0.71	มาก
3. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนปฏิบัติและกระทำจริง โดยค้นหาคำตอบด้วยตนเอง	4.06	0.81	มาก
4. มีการระดมสมองของผู้เรียน และให้ผู้เรียนมีอิสระในความคิด	4.04	1.00	มาก
5. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของการเรียนการสอน ในแต่ละวิชาได้อย่างชัดเจน	3.96	0.78	มาก
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	3.96	0.78	มาก
7. มีการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.93	0.83	มาก
8. สามารถแก้ปัญหา และตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล	3.92	0.84	มาก
9. สามารถนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน	3.90	0.96	มาก
10. มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน	3.85	0.86	มาก
11. มีความสามารถในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหาวิธีการแก้ปัญหาในรูปแบบที่สร้างสรรค์	3.83	0.85	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (N=144)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความ คิดเห็น
12. มีทักษะและกลวิธีในการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจ แจ่มแจ้งและชัดเจน	3.81	0.86	มาก
13. มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนใน สถานประกอบการ	3.79	0.98	มาก
14. มีความสามารถในการบูรณาการผสมผสานวิชา เรียนเข้าด้วยกันได้ดี	3.78	0.86	มาก
15. มีการจัดไปดูงาน ทัศนศึกษานอกสถานที่	3.67	1.39	มาก
16.เชิญบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการประกอบ อาชีพเกษตรกรรมมาให้คำแนะนำกับผู้เรียน	3.59	1.18	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.90	-	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุค
ปฏิรูปการศึกษาด้านการสอน พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ คือ 1) มี
ความตั้งใจในการสอนและรักการสอน 2) มีการวางแผนและเตรียมการสอนก่อนทุกครั้ง 3)
กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนปฏิบัติ และกระทำจริงโดยค้นหาคำตอบด้วยตนเอง 4) มีการ
ระดมสมองของผู้เรียนและให้ผู้เรียนมีอิสระในความคิด 5) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ของการ
เรียนการสอนในแต่ละวิชาได้อย่างชัดเจน 6) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลาง 7) มีการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ 8) สามารถแก้ปัญหาและตอบคำถาม
ได้อย่างมีเหตุผล 9) สามารถนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน 10) มี
ความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน 11)มีความสามารถในการกระตุ้นให้ผู้เรียน
มองเห็นปัญหา รู้วิธีการแก้ปัญหาในรูปแบบที่สร้างสรรค์ 12) มีทักษะและกลวิธีในการสอนให้
ผู้เรียนเข้าใจ แจ่มแจ้ง และชัดเจน 13) มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในสถาน
ประกอบการ 14) มีความสามารถในการบูรณาการผสมผสาน วิชาเรียนเข้าด้วยกันได้ดี 15) มีการ
จัดไปดูงาน ทัศนศึกษานอกสถานที่ 16) เชิญบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
เกษตรกรรม มาให้คำแนะนำกับผู้เรียน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.18, 4.17, 4.06, 4.04, 3.96, 3.96,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.93, 3.92, 3.90, 3.85, 3.83, 3.81, 3.79, 3.78, 3.67 และ 3.59 ตามลำดับ ซึ่งภาพรวมในด้านนี้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.90

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ด้านวิชาการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (N=144)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความ คิดเห็น
1. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล	4.38	3.42	มาก
2. มีเพิ่มสะสมงานของครู และเพิ่มสะสมการสอน	4.17	0.80	มาก
3. มีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	4.15	0.72	มาก
4. มีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอ	4.05	0.82	มาก
5. นำความรู้ใหม่ๆมาปรับปรุงงาน เนื้อหาที่จะสอนให้ทันสมัย	4.04	0.83	มาก
6. จัดทำงานด้านวิชาการ เช่น เอกสารประกอบการสอน ตำรา งานวิจัย บทความอย่างสม่ำเสมอ	3.98	0.82	มาก
7. รู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัวและเรื่องราวในท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ	3.94	0.88	มาก
8. มีความรู้ด้านเทคนิคการสอน จิตวิทยา การวัดและการประเมินผล	3.90	0.81	มาก
9. มีความรู้ทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ และภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้	3.83	0.92	มาก
10. มีความรู้ในด้านการวิจัย	3.66	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.01	-	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษาด้านวิชาการ พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็น ในระดับมากทุกรายการ คือ 1) มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล 2) มีเพิ่มสะสมงานของครูและเพิ่มสะสมการสอน 3) มีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 4) มีการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอ 5) นำความรู้ใหม่ๆมาปรับปรุงงาน เนื้อหาที่จะสอนให้ทันสมัย 6) จัดทำงานด้านวิชาการ เช่น เอกสารประกอบการสอน ตำรา งานวิจัย บทความอย่างสม่ำเสมอ 7) รู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัวและเรื่องราวในท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ 8) มีความรู้ด้านเทคนิคการสอน จิตวิทยา การวัดและการประเมินผล 9) มีความรู้ทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ และภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ 10) มีความรู้ในด้านการวิจัย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.38, 4.17, 4.15, 4.05, 4.04, 3.98, 3.94, 3.90, 3.83 และ 3.66 ตามลำดับ ซึ่งภาพรวมในด้านนี้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.01

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษาด้านบุคลิกภาพ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (N=144)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความ คิดเห็น
1. มีสุขภาพดี ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง	4.42	0.72	มาก
2. มีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.34	0.79	มาก
3. การแต่งกายเหมาะสมกับสถานที่และโอกาส	4.32	0.74	มาก
4. มีการวางตัวที่ดี และมีสัมพันธภาพที่ดี	4.31	0.71	มาก
5. สามารถทำงาน และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี	4.28	0.79	มาก
6. พุดจาสุภาพ อ่อน โขน และจริงใจ เสียสละซื่อสัตย์	4.24	0.84	มาก
7. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.24	0.76	มาก
8. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน	4.22	0.72	มาก
9. มีการควบคุมอารมณ์ได้ดี	4.19	0.88	มาก
10. ใช้คำพูดถูกต้อง และชัดเจนชัดคำ	4.10	0.81	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (N=144)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความ คิดเห็น
11. มีอารมณ์เยือกเย็น สุขุมและมั่นคง	4.03	0.89	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.24	-	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษาด้านบุคลิกภาพ พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ คือ 1) มีสุขภาพดี ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง 2) มีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้มแจ่มใส 3) การแต่งกายเหมาะสมกับสถานที่และโอกาส 4) มีการวางตัวที่ดี และมีสัมพันธภาพที่ดี 5) สามารถทำงาน และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี 6) พุดจาสุภาพ อ่อน โยน และจริงใจ เสียงดังฟังชัด 7) มีความเชื่อมั่นในตนเอง 8) มีความกระตือรือร้นในการทำงาน 9) มีการควบคุมอารมณ์ได้ดี 10) ใช้คำพูดถูกต้อง และชัดเจน ชัดถ้อยชัดคำ 11) มีอารมณ์เยือกเย็น สุขุมและมั่นคง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.42, 4.34, 4.32, 4.31, 4.28, 4.24, 4.24, 4.22, 4.19, 4.10 และ 4.03 ตามลำดับ ซึ่งภาพรวมในด้านนี้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.24

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระยองเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (N=144)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความ คิดเห็น
1. วางตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ	4.31	0.77	มาก
2. มีอัธยาศัยไมตรีกับคนทั่วไป	4.28	0.82	มาก
3. ให้ความสนใจ และเป็นกันเองกับผู้เรียน	4.28	0.77	มาก
4. สนใจให้ความร่วมมือ และช่วยเหลืองาน			
ส่วนรวม	4.27	0.86	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (N=144)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความ คิดเห็น
5. รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และผู้อื่น	4.23	0.86	มาก
6. ปรับตัวเข้ากับบุคคลได้ทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย	4.22	0.84	มาก
7. มีความเอื้ออารี สุภาพ อ่อนโยน ไม่ถือตน	4.20	0.84	มาก
8. คอยให้คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาของผู้เรียน อยู่เสมอ	4.10	0.86	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.23	-	มาก

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ คือ 1) วางตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ 2) มีอัธยาศัยไมตรีกับคนทั่วไป 3) ให้ความสนใจ และเป็นกันเองกับผู้เรียน 4) สนใจให้ความร่วมมือ และช่วยเหลืองานส่วนรวม 5) รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และผู้อื่น 6) ปรับตัวเข้ากับบุคคลได้ทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย 7) มีความเอื้ออารี สุภาพ อ่อนโยน ไม่ถือตน 8) คอยให้คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาของผู้เรียนอยู่เสมอ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.31, 4.28, 4.28, 4.27, 4.23, 4.22, 4.20 และ 4.10 ตามลำดับ ซึ่งภาพรวมในด้านนี้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.23

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษาด้านคุณธรรม และความประพฤติ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (N=144)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ คิดเห็น
1. มีความซื่อสัตย์ สุจริต	4.44	0.74	มาก
2. มีความขยันและอดทน	4.42	0.73	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (N=144)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความคิด เห็น
3. มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่	4.38	0.65	มาก
4. มีความยุติธรรมให้ความเป็นธรรมแก่ทุกคน	4.33	0.71	มาก
5. รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง	4.27	0.69	มาก
6. เคารพสิทธิของผู้อื่น	4.26	0.69	มาก
7. มีความตรงต่อเวลา	4.22	0.79	มาก
8. ไม่เอาความลับของลูกศิษย์ไปเปิดเผย	4.18	1.02	มาก
9. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นใน ตนเอง	4.17	0.72	มาก
10. รู้จักประเมินผล และปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ	4.12	0.74	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.27	-	มาก

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษาด้านคุณธรรมและความประพฤติ พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ คือ 1) มีความซื่อสัตย์ สุจริต 2) มีความขยันและอดทน 3) มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ 4) มีความยุติธรรมให้ความเป็นธรรมแก่ทุกคน 5) รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง 6) เคารพสิทธิของผู้อื่น 7) มีความตรงต่อเวลา 8) ไม่เอาความลับของลูกศิษย์ไปเปิดเผย 9) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง 10) รู้จักประเมินผล และปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.44, 4.42, 4.38, 4.33, 4.27, 4.26, 4.22, 4.18, 4.17 และ 4.12 ตามลำดับ ซึ่งภาพรวมในด้านนี้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.27

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
จะเชิงเทรา เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ด้านการ
อบรม เนาะแนว และการปกครอง

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย (N=144)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความ คิดเห็น
1. อบรมให้ศิษย์เป็นพลเมืองที่ดี ในระบอบ ประชาธิปไตย	4.27	0.81	มาก
2. เนาะแนวให้คำปรึกษาในด้านชีวิต และด้านการ ประกอบอาชีพ	4.26	0.76	มาก
3. อบรมให้ศิษย์เป็นผู้มีความรู้ มีกิริยามารยาทที่ดี	4.18	0.78	มาก
4. มีความเข้าใจในตัวผู้เรียน	4.08	0.84	มาก
5. มีความสามารถในการปกครองผู้เรียน ให้เชื่อ ฟังได้	4.03	0.76	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.16	-	มาก

จากตารางที่ 7 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุค
ปฏิรูปการศึกษาด้านการอบรม เนาะแนว และการปกครอง พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นใน
ระดับมากทุกรายการ คือ 1) อบรมให้ศิษย์เป็นพลเมืองที่ดี ในระบอบประชาธิปไตย 2) เนาะแนว
ให้คำปรึกษาในด้านชีวิต และด้านการประกอบอาชีพ 3) อบรมให้ศิษย์เป็นผู้มีความรู้ มีกิริยา
มารยาทที่ดี 4) มีความเข้าใจในตัวผู้เรียน 5) มีความสามารถในการปกครองผู้เรียน ให้เชื่อฟังได้
โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.27, 4.26, 4.18, 4.08 และ 4.03 ตามลำดับ ซึ่งภาพรวมในด้านนี้ นักเรียนมี
ระดับความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 สรุปค่าคะแนนเฉลี่ย และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร
ในยุคลปฏิรูปการศึกษา ด้านต่างๆ ทั้ง 6 ด้าน

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านคุณธรรมและความประพฤติ	4.27	มาก
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.24	มาก
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.23	มาก
4. ด้านการอบรม เน้นแนว และการปกครอง	4.16	มาก
5. ด้านวิชาการ	4.01	มาก
6. ด้านการสอน	3.90	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.13	มาก

ตารางที่ 8 สรุปค่าคะแนนเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคลปฏิรูปการศึกษา ด้านต่างๆ ทั้ง 6 ด้าน จากค่าเฉลี่ยของค่าคะแนนเฉลี่ยรวมแต่ละด้าน พบว่าระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ 1) ด้านคุณธรรมและความประพฤติ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านการอบรม เน้นแนว และการปกครอง 5) ด้านวิชาการ 6) ด้านการสอน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.27, 4.24, 4.23, 4.16, 4.01 และ 3.90 ตามลำดับ ซึ่งในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน นักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.13

4.2 วิจัยรณผล

จากการศึกษาสถานภาพโดยทั่วไปของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจะเชิงเตตรา ปีการศึกษา 2546 พบว่าประมาณครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย ส่วนอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่ามากกว่าครึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 15-17 ปี อาชีพของบิดา-มารดา พบว่าเกือบครึ่งประกอบอาชีพเกษตรกร เพราะจังหวัดจะเชิงเตตราเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ และยังมีศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่เป็นแหล่งถ่ายทอดและให้ความรู้แก่เกษตรกร สำหรับรายได้ของ บิดา-มารดา พบว่ารายได้เกือบครึ่ง อยู่ระหว่าง 10,000 - 30,000 บาท / ปี รายได้ส่วนใหญ่ได้รับจากการประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก เหตุผลที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม พบว่าเกือบครึ่งมีความสนใจในสาขา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิชาเกษตรกรรมอยู่แล้ว ส่วนความต้องการเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่าเกือบครึ่งต้องการศึกษาต่อ สำหรับสถานศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการศึกษามากที่สุด คือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา เพราะเป็นสถานศึกษาที่อยู่ใกล้บ้านของผู้ตอบแบบสอบถาม และยังตั้งอยู่ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งเป็นแหล่งที่ให้ความรู้ทางด้านการเกษตรโดยตรง ส่วนสาขาวิชาที่ต้องการศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาพบว่า ต้องการศึกษาต่อสาขาวิชาพืชศาสตร์

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ทั้ง 6 ด้าน

1. ด้านการสอน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการคุณลักษณะด้านนี้ในระดับมาก ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ 3 รายการ คือ มีความตั้งใจในการสอนและรักการสอน มีการวางแผนและเตรียมการสอนก่อนทุกครั้ง และกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนปฏิบัติ และกระทำจริง โดยค้นหาคำตอบด้วยตนเอง อาจเป็นเพราะว่า การถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับนักเรียนที่ดั้นนั้น ครูสอนวิชาเกษตรจะต้องมีความตั้งใจในการสอน และรักการสอน ซึ่งการสอนที่ดีนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนและเตรียมการสอนก่อนทุกครั้งเสมอเพื่อให้การสอนนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญ ครูสอนวิชาเกษตรต้องสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนปฏิบัติและกระทำจริง โดยค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เพื่อสร้างความเข้มแข็งของปัญญา เพิ่มความหลากหลายของการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนได้สัมผัสความจริง จากการทำกิจกรรมต่างๆและการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะเกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สามารถแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์กดดันต่างๆรอบตัวได้ และฝึกวิธีคิดที่สร้างสรรค์ที่จะนำไปสู่ปัญญาได้

2. ด้านวิชาการ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการคุณลักษณะด้านนี้ในระดับมาก ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ 3 รายการ คือ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีเพิ่มสะสมงานของครู และเพิ่มสะสมการสอน และมีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อาจเป็นเพราะว่า ในยุคปฏิรูปการศึกษา ครูสอนวิชาเกษตรจำเป็นที่จะต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และค้นหาเนื้อหาที่ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งครูสอนวิชาเกษตรเองจะต้องมีมุมมองและโลกทัศน์ที่กว้างไกล สามารถที่จะรวบรวมข้อมูลต่างๆมาใช้ในการปรับปรุงการสอน ซึ่งอาจจะทำเป็นเพิ่มสะสมงานของครูหรือเพิ่มสะสมการสอน เพื่อใช้ประกอบในการเรียนการสอน และครูผู้สอนเองจะต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างแท้จริง ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถที่จะถ่ายทอดความรู้และทักษะให้กับนักเรียนได้อย่างถูกต้อง เพื่อสนองความต้องการของสังคม

3. ด้านบุคลิกภาพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการคุณลักษณะด้านนี้ในระดับมาก ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ 3 รายการ คือ มีสุขภาพดี ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง มีอารมณ์ขันยิ้ม

เข้มแข็งมีไหวพริบ และแต่งกายเหมาะสมกับสถานที่และโอกาส อาจเป็นเพราะว่า ครูสอนวิชาเกษตรจะต้องมีสุขภาพดี ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เพราะบางวิชาครูสอนวิชาเกษตรจะต้องสาธิตให้นักเรียนดู ต้องลงแปลงหรือปฏิบัติงานในฟาร์มของวิทยาลัย ในทางเดียวกันครูสอนวิชาเกษตรจะต้องมีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตรกับนักเรียน และสอนได้อย่างสนุกสนานไม่น่าเบื่อ และครูสอนวิชาเกษตรเอง จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในด้านต่างๆ เช่น การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับสถานที่และโอกาส เป็นต้น

4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการคุณลักษณะด้านนี้ในระดับมาก ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ 3 รายการ คือ วางตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ มีอัธยาศัยไมตรีกับคนทั่วไป และให้ความสนใจ และเป็นกันเองกับผู้เรียน อาจเป็นเพราะว่า ครูสอนวิชาเกษตรที่ดีนั้น จะต้องวางตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ก็จะต้องมีวัฒนธรรมในด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีอัธยาศัยไมตรีกับคนทั่วไป แสดงออกในทางที่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและคนในสังคม ในทางเดียวกันครูสอนวิชาเกษตร จะต้องให้ความสนใจ และเป็นกันเองกับผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตัดสินใจ และแสดงความคิดเห็นในด้านต่างๆ

5. ด้านคุณธรรมและความประพฤติ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการคุณลักษณะด้านนี้ในระดับมาก ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ 3 รายการ คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความขยันและอดทน และมีความรับผิดชอบหน้าที่ อาจเป็นเพราะว่า ครูสอนวิชาเกษตรที่ดีนั้น จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้ยึดมั่นในคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีความเป็นธรรมต่อนักเรียนและมีความเป็นกลาง ประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ดี สามารถควบคุมกิเลสทั้งหลายได้ และที่สำคัญครูสอนวิชาเกษตรจะต้องมีความขยัน มีความตั้งใจและความพยายาม กระตือรือร้นและปฏิบัติงานเต็มความสามารถอย่างสม่ำเสมอ ครูสอนวิชาเกษตรจะต้องมีความอดทนเมื่อเกิดอุปสรรคต่างๆ ไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรคในการทำงาน มีความรับผิดชอบหน้าที่ และมุ่งมั่นในผลงาน ปฏิบัติงานตามแผนให้เสร็จและมีประสิทธิภาพ

6. ด้านการอบรม เน้นแนว และการปกครอง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการคุณลักษณะด้านนี้ในระดับมาก ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ 3 รายการ คือ อบรมให้ศิษย์เป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย เน้นแนวให้คำปรึกษาในด้านชีวิต และด้านการประกอบอาชีพ และอบรมให้ศิษย์เป็นผู้มีความรู้มีกิจกรรมอาชีพที่ดี อาจเป็นเพราะว่า ครูสอนวิชาเกษตร นอกจากจะมีหน้าที่ในการสอนแล้ว ยังมีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนให้ศิษย์ เป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย และอบรมให้ศิษย์ได้รู้กติกาของสังคม กฎเกณฑ์ของสังคม และรักในความเป็นประชาธิปไตย เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างปกติสุข ในทาง

เดียวกันครูสอนวิชาเกษตร ควรให้เวลากับนักเรียน เพื่อให้คำแนะนำและให้คำปรึกษากับนักเรียนในเรื่องต่างๆ สามารถแก้ไขปัญหาและหาทางออกให้กับนักเรียนในทางที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ พร้อมทั้งอบรมให้ศิษย์เป็นผู้มีความรู้ มีกิริยามารยาทที่ดี เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยในทางที่สร้างสรรค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา ประชากรในการวิจัย คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 154 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ และด้านการอบรม แนะนำ และการปกครอง เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ และนำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นผู้วิจัยได้เดินทางไปแจกแบบสอบถาม จำนวน 154 ชุด และเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ได้รับคืน 144 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.50 แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าคะแนนเฉลี่ย และแปลผลตามเกณฑ์ประเมินผล ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2546 จำนวน 144 คน พบว่าประมาณครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย ร้อยละ 50.70 มากกว่าครึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 15-17 ปี ร้อยละ 58.33 อาชีพของบิดา-มารดา พบว่าเกือบครึ่งประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 48.62 ส่วนรายได้ของบิดา-มารดา (ต่อปี) พบว่าเกือบครึ่งอยู่ระหว่าง 10,001-30,000 บาท / ปี ร้อยละ 42.36 เหตุผลที่เลือกเรียนวิชาชีพเกษตรกรรม คือ มีความสนใจในสาขาวิชาเกษตรกรรมอยู่แล้ว ร้อยละ 41.66 สำหรับความต้องการเมื่อสำเร็จการศึกษา พบว่าเกือบครึ่งต้องการศึกษาต่อ ร้อยละ 45.83 (วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา ร้อยละ 43.75 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบางพระ ร้อยละ 1.39 มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ร้อยละ 0.69) ส่วนสาขาวิชาที่ต้องการศึกษา พบว่าต้องการศึกษา (สาขาวิชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พีชศาสตร์ ร้อยละ 19.44 สาขาวิชาสัตวศาสตร์ ร้อยละ 17.36 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 4.86 และสาขาวิชาประมง ร้อยละ 4.17)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจะเชิงเทรา เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ทั้ง 6 ด้าน มีดังนี้

ด้านการสอน พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ 3 รายการ เรียงตามลำดับ คือ 1) มีความตั้งใจในการสอนและรักการสอน 2) มีการวางแผนและเตรียมการสอนก่อนทุกครั้ง 3) กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนปฏิบัติ และกระทำจริงโดยค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งภาพรวมในด้านนี้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.90

ด้านวิชาการ พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็น ในระดับมากทุกรายการ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ 3 รายการ เรียงตามลำดับ คือ 1) มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล 2) มีเพิ่มสะสมงานของครูและเพิ่มสะสมการสอน 3) มีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งภาพรวมในด้านนี้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.01

ด้านบุคลิกภาพ พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ 3 รายการ เรียงตามลำดับ คือ 1) มีสุขภาพดี ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง 2) มีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้มแจ่มใส 3) การแต่งกายเหมาะสมกับสถานที่และ ซึ่งภาพรวมในด้านนี้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.24

ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ 3 รายการ เรียงตามลำดับ คือ 1) วางตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ 2) มีอัธยาศัยไมตรีกับคนทั่วไป 3) ให้ความสนใจ และเป็นกันเองกับผู้เรียน ซึ่งภาพรวมในด้านนี้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.23

ด้านคุณธรรมและความประพฤติ พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ 3 รายการ เรียงตามลำดับ คือ 1) มีความซื่อสัตย์ สุจริต 2) มีความขยันและอดทน 3) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ซึ่งภาพรวมในด้านนี้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.27

ด้านการอบรม แนะนำ และการปกครอง พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ 3 รายการ เรียงตามลำดับ คือ 1) อบรมให้ศิษย์เป็นพลเมืองที่ดี ในระบอบประชาธิปไตย 2) แนะนำให้คำปรึกษาในด้านชีวิต และด้านการประกอบ

อาชีพ 3) อบรมให้ศิษย์เป็นผู้มีความรู้ มีกิริยามารยาทที่ดี ซึ่งภาพรวมในด้านนี้ นักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.16

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ทั้ง 6 ด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยของค่าคะแนนเฉลี่ยรวมแต่ละด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ 1) ด้านคุณธรรมและความประพฤติ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านการอบรม แนะนำ และการปกครอง 5) ด้านวิชาการ 6) ด้านการสอน ซึ่งในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน นักเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.13

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา ควรนำผลการวิจัยนี้ไปพิจารณาใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาปรับปรุงครูสอนวิชาเกษตร ให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา และตรงตามความต้องการของนักเรียน

2. ควรมีการวิจัยเรื่องนี้กับสถานศึกษาอื่น เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงครูสอนวิชาเกษตร ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา และความต้องการของนักเรียน เพื่อลดช่องว่างระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนวิชาชีพเกษตรกรรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. 2541. แนวคิดข้อสังเกตเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา. โครงการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. (อัครา)
- กัลยาณี สุนทรภักดี. 2539. คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ตามความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตกาฬสินธุ์. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 43 น.
- ไกรนุช ศิริพุด. 2531. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : นิยมวิทยา. 188 น.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. 2540. การปฏิรูปการศึกษาทางออกเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (อัครา)
- เดือนใจ รูปเข้ม. 2534. คุณลักษณะของครูเกษตร ตามความคิดเห็นของนักศึกษาศาสนาเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 43 น.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. ความเป็นครู ภูเกิด : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต. 198 น.
- ประคอง วรรณสุด. 2528. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 344 น.
- ประเวศ วัชรี. 2539. ปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน. 46 น.
- พุทธทาสภิกขุ. 2529. ค่าของครู. กรุงเทพฯ : วิบูลย์กิจการพิมพ์. 102 น.
- มานะ ดอเลาะ. 2541. คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ตามความคิดเห็นของนักศึกษาศาสนาเกษตรและเทคโนโลยีในราชภัฏ. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 43 น.
- ยนต์ ชุ่มจิต. 2531. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นท์เฮาส์. 230 น.
- ระพีพร ทองทั่ว. 2530. คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ตามแนวความคิดเห็นของนักศึกษาศาสนาเกษตรกรรม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 46 น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2525. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์. 930 น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2531. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์. 947 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- รมณีย์ อภากริม. 2531. วิธีสอนวิชาเกษตร. กรุงเทพฯ : โครงการตำราครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (อัคราณา)
- วัชรีย์ ตระกูลงาม. 2542. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : ศูนย์เอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. 379 น.
- วิชัย ต้นศิริ. 2542. คำอธิบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิทยุชน. 112 น.
- วินิจ เกตุจำ และ คำเพชร ฉัตรสุกกุล. 2522. กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์. 189 น.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2544. การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ : โอ.เอส พรินต์ติ้ง เฮาส์. 236 น.
- ศูนย์ปฏิบัติการการปฏิรูปการศึกษา. 2544. ปฏิรูปการศึกษาก้าวอย่างมั่นใจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ การศาสนา. 145 น.
- สมุทรร เชิดชูพันธ์. 2540. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูเกษตร ตามความคิดเห็นของนักศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครสวรรค์. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 73 น.
- สามารถ มีมา. 2539. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูเกษตร ตามความคิดเห็นของนักศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 53 น.
- โสภา ชูพิชัยกุล. 2522. จิตวิทยาสังคมประยุกต์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. 80 น.
- อำไพ สุจริตกุล. 2533. คุณธรรมครูไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัคราณา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1835

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑ ธันวาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิชาปัญหาพิเศษเรื่อง “คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา”

ด้วย นายภิรมย์ ศรีเสมอ นักศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะทำการศึกษาค้นคว้าประกอบการทำปัญหาพิเศษเรื่อง “คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา” ในกรณี ทางนักศึกษาผู้วิจัยมีความประสงค์ให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาของท่านตอบแบบสอบถาม เพื่อนำผลไปใช้วิเคราะห์และประกอบการทำปัญหาพิเศษต่อไป

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงเรียนขอความอนุเคราะห์มายังท่าน เพื่อให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาของท่านได้กรอกข้อมูลตามความเป็นจริงในแบบสอบถาม โดยคำตอบและข้อคิดเห็นจากผู้ตอบใช้เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนเท่านั้น จะไม่ทำให้เกิดผลกระทบกระเทือนแก่สถาบันหรือบุคคลใด ๆ ทั้งสิ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาผู้วิจัยด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติพงศ์ มะโน)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

โทร. 0-2737-3000 ต่อ 3699, 6072

โทรสาร 0-2326-4324

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 เลขที่.....
 ชั้นปี.....
 ภาค.....
 ๒๕๖๓
 ๒๒ S.A. 2546 - 41
 ๑๓.๓๐
 น. กษ. ๒๕๖๓

ที่ ศธ 0524.04/ 1835

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑ ธันวาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิชาปัญหาพิเศษเรื่อง “คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง”

ด้วย นายภิรมย์ ศรีเสมอ นักศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะทำการศึกษาค้นคว้าประกอบการทำปัญหาพิเศษเรื่อง “คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง” ในกรณีนี้ ทางนักศึกษาผู้วิจัยมีความประสงค์ให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาของท่านตอบแบบสอบถาม เพื่อนำผลไปใช้วิเคราะห์และประกอบการทำปัญหาพิเศษต่อไป

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงเรียนขอความอนุเคราะห์มายังท่าน เพื่อให้ให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาของท่านได้กรอกข้อมูลตามความเป็นจริงในแบบสอบถาม โดยคำตอบและข้อคิดเห็นจากผู้ตอบใช้เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนเท่านั้น จะไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อท่านหรือบุคคลใด ๆ ทั้งสิ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาผู้วิจัยด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(Signature)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติพงศ์ มะโน)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

น.ศ.วษ.ท.ธ.
 ผู้ประสานงาน
 โทร. ๐-๒๓๒๖-๔๓๒๔

(Signature)

22 S.A. 2546

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

โทร. 0-2737-3000 ต่อ 3699, 6072

โทรสาร 0-2326-4324

ทนาย
 .....
 .....
 .....
(Signature)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากมีการ
 ๒๕๖๓

แบบสอบถาม

เรื่อง คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียน
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระยอง

ศึกษาโดย

นายภิรมย์ ศรีเสมอ รหัสประจำตัว 45035503

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร - การผลิตพืช

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรใน

ยุคปฏิรูปการศึกษา

2. โปรดอ่านคำชี้แจงแบบสอบถามในแต่ละตอนให้เข้าใจก่อนลงมือตอบแบบสอบถาม

3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

4. ข้อมูลที่ท่านตอบไม่มีผลต่อการเรียนของท่านแต่ประการใด และคำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

งานวิจัยในครั้งนี้จะสำเร็จลุล่วงได้ดั่งนั้น ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริง และขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ณ โอกาสนี้
ด้วย

นายภิรมย์ ศรีเสมอ
ผู้ทำการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความหรือเติมข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านเอง

1. เพศ
  - ( ) ชาย
  - ( ) หญิง
2. อายุ.....ปี
3. บิดา-มารดาของท่านประกอบอาชีพ
  - ( ) รับราชการ
  - ( ) เกษตรกรรม
  - ( ) ลูกจ้าง
  - ( ) รัฐวิสาหกิจ
  - ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....
4. รายได้ของบิดา-มารดา / ต่อปี.....บาท
5. เหตุใดท่านจึงเลือกมาเรียนทางด้านวิชาชีพเกษตรกรรม
  - ( ) บิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม
  - ( ) มีความสนใจในสาขาวิชาเกษตรกรรมอยู่แล้ว
  - ( ) รุ่นพี่แนะนำ
  - ( ) เพื่อนชักชวน
  - ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....
6. หากท่านสำเร็จการศึกษาในระดับ ปวช. แล้วท่านต้องการ
  - ( ) ศึกษาต่อที่.....
สาขาวิชา.....
  - ( ) ทำงานทางด้านการเกษตรในหน่วยงานของรัฐ
  - ( ) ทำงานทางด้านการเกษตรในหน่วยงานของเอกชน
  - ( ) ประกอบอาชีพเกษตรกรรม
  - ( ) ทำงานทางด้านอื่นๆ (โปรดระบุ).....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรยุคปฏิรูปการศึกษา
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลขที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับคะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรในยุคปฏิรูปการศึกษา

ด้านการสอน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. มีการวางแผน และเตรียมการสอนก่อนทุกครั้ง					
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของการเรียน การสอนในแต่ละวิชาได้อย่างชัดเจน					
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					
4. มีความสามารถในการบูรณาการและผสมผสานวิชาเรียนเข้าด้วยกัน ได้ดี					
5. มีทักษะและกลวิธีในการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจแจ่มแจ้งและชัดเจน					
6. มีการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ					
7. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนปฏิบัติและกระทำจริง โดยค้นหาคำตอบด้วยตนเอง					
8. สามารถนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน					
9. มีการระดมสมองของผู้เรียน และให้ผู้เรียนมีอิสระในความคิด					
10. มีการจัด ไปดูงาน ทัศนศึกษาออกสถานที่					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการสอน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
11. สามารถแก้ปัญหา และตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล					
12. มีความตั้งใจในการสอน และรักการสอน					
13. มีความสามารถในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหา รู้วิธีการแก้ปัญหาในรูปแบบที่สร้างสรรค์					
14. มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน					
15.เชิญบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาให้คำแนะนำกับนักเรียน					
16. มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในสถานประกอบการ					

ด้านวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. มีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างแท้จริงทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ					
2. มีความรู้ในด้านการวิจัย					
3. มีความรู้ทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ และภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้					
4. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล					
5. มีการศึกษาค้นคว้า และพัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอ					
6. นำความรู้ใหม่ๆ มาปรับปรุงงานเนื้อหาที่จะสอนให้ทันสมัย					
7. จัดทำงานด้านวิชาการ เช่น เอกสารประกอบการสอน ตำรา งานวิจัย บทความอย่างสม่ำเสมอ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านวิชาการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
8. รู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัว และเรื่องราวในท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ					
9. มีความรู้ด้านเทคนิคการสอน จิตวิทยา การวัด และการประเมินผล					
10. มีเพิ่มสะสมงานของครู และเพิ่มสะสมการสอน					

ด้านบุคลิกภาพ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. มีการวางตัวที่ดี และมีสัมพันธภาพที่ดี					
2. พุดจาสุภาพ อ่อนโยนและจริงใจ เสียงดังฟังชัด					
3. ใช้ภาษาถูกต้อง และชัดเจนชัดคำ					
4. มีการควบคุมอารมณ์ได้ดี					
5. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน					
6. การแต่งกายเหมาะสมกับสถานที่และโอกาส					
7. มีความเชื่อมั่นในตนเอง					
8. มีสุขภาพดี ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง					
9. มีอารมณ์เยือกเย็น สุขุมและมั่นคง					
10. มีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้มแจ่มใส					
11. สามารถทำงานและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ให้ความสนใจและเป็นกันเองกับผู้เรียน					
2. รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้อื่น					
3. คอยให้คำปรึกษา และช่วยแก้ปัญหาของผู้เรียน อยู่เสมอ					
4. มีอัธยาศัยไมตรีกับคนทั่วไป					
5. มีความเอื้ออารีสุภาพอ่อนโยน ไม่ถือคน					
6. สนใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานส่วน รวม					
7. วางตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ					
8. ปรับตัวเข้ากับบุคคลได้ทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย					

ด้านคุณธรรมและความประพฤติ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่					
2. มีความตรงต่อเวลา					
3. รู้จักประเมินผลและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ					
4. เคารพสิทธิของผู้อื่น					
5. รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง					
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความเชื่อมั่น ในตนเอง					
7. มีความซื่อสัตย์ สุจริต					
8. มีความขยันและอดทน					
9. มีความยุติธรรมและให้ความเป็นธรรมแก่ทุกคน					
10. ไม่เอาความลับของลูกศิษย์ไปเปิดเผย					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการอบรม แนะนำ และการปกครอง	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. แนะนำให้คำปรึกษาในด้านชีวิตและด้านการประกอบอาชีพ					
2. มีความเข้าใจในตัวผู้เรียน					
3. มีความสามารถในการปกครองผู้เรียน ให้เชื่อฟังได้					
4. อบรมศิษย์ให้เป็นผู้มีความรู้ มีกิริยามารยาทที่ดี					
5. อบรมให้ศิษย์ เป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้